

Oled sa **GEENIUS**, **RIKAS** või **PRO**? [Vali sobiv tellimus siit.](#)

EESTI LOODUS

## Toidujäätmete vähendamist takistab inimene ise. Kuidas seda parandada?



Keskkonnaministeerium ja KIK

17. nov. 2021 kell 10:06



Kõik saab alguse inimesest ja tema tarbimisharjumustest. Shutterstock

Eestis visatakse igal aastal ära ligikaudu 84 000 tonni söödavat toitu, mis tähendab, et raisku läheb umbes 164 miljoni euro väärtuses toiduaineid. Kõige rohkem jäätmeid tekib just kodumajapidamistes, kus prügikasti läheb sageli ka toit, mida õnnestuks tarbida, kuid selleks napib inimestel vajalikke teadmisi ja oskusi.

Äravisatud toidust tekitatud keskkonnakahju ei väljendu vaid füüsilises prügis – see mõjutab olulisel määral kogu toidutarneahela käigus tekkinud kahjulike kasvuhoonegaaside hulka, põhjustab põllumajandusmaa ja vee raiskamist ning ohustab elurikkust. Kuidas siis seda probleemi lahendada? Kõik saab alguse inimesest ja tema tarbimisharjumustest.

### London asus toidu päästemissioonile

Küsimust märgati mõni aasta tagasi ka Londonis, kus visatakse igal aastal ära ligi 910 000 tonni toiduaineid. Kõnealust probleemi võimendab veelgi fakt, et Londoni populatsioon kasvab iga aastaga, tõustes ennustuste kohaselt 2030. aastaks 10 miljoni inimeseni.

Kõnekas on ka asjaolu, et ligikaudu 640 000 tonni äravisatud toidust saanuks siiski tarbida, ent inimesed ei oska, ei taha või ei viitsi seda teha. Kõige rohkem jõuavad londonlaste prügikasti juurviljad nagu kartul ja porgand, sai ning sea- ja linnuliha.

Seega tuleks probleemile läheneda eeskätt inimeste teadlikkuse parandamise kaudu. Sellist eesmärki asus Londonis täitma LIFE programmist 3,2 miljoni eurose rahastuse saanud projekt [TRiFOCAL](#), mis keskendus toidujäätmete tekke ärahoidmisele, taaskasutamisele ning tervislikule ja jätkusuutlikule toitumisele.

Ühes koostööpartneritega suunati fookus erinevatele sihtrühmadele, kes tegelesid nii ettevõtete, jäätmekäitlejate, koolide kui ka kohalike kogukondade kaasamisega. Kuna keskmine elatustase on linnaosati väga erinev, läheneti igapähele eraldi, jõudmaks võimalikult suure auditooriumini, olgu selleks heategevusorganisatsioonid, restoranid, blogijad, ettevõtted või haridusasutused.

Näiteks külastasid projekti osalised koole, et jagada lastele vajalikke teadmisi nii tervislikult toitumisest kui keskkonnasäästlikust elamisviisist.

2017. aastal toimus Londonis suur teavituskampaania *Small Change, Big Difference* (väike muutus, suur erinevus - e. k.), millega kutsuti üles inimesi oma tarbimisharjumusi üle vaatama, jagades muu hulgas lihtsaid nippe, kuidas muidu äraviskamisele minevat toitu kasutada. Heaks näiteks on toidu sügavkülmutamine, tänu millele annab säilivusaega hõlpsalt pikendada, aga juba tekkinud biolagunevate jäätmete puhul kompostimine.

Samuti kutsuti londonlasi kampaania raames üles loobuma vähemalt ühel päeval nädalas liha söömisest, kuna seeläbi väheneks kasvuhoonegaaside hulk aastas rohkem kui 450 000 tonni jagu.

## Projekti tegevused kandsid vilja

TRiFOCAL projekt kestis 2016. aastast 2020. aastani ning tulemused olid muljetavaldavad: näiteks õnnestus londonlaste kodumajapidamistes tekkinud toidujäätmeid vähendada 9% võrra. Veelgi positiivsem muudatus leidis aset toidujäätmete ringlussevõtus, mis tõsis uuringu andmetel koguni 14%. Ühtlasi võitis TRiFOCAL projekt LIFE auhindade jagamisel parima kodanikuprojekti auhinna.

Edukalt lõppenud projekti järelkaja ulatub kaugemalegi: perioodi lõppedes avaldati veebis TRiFOCALi [ressursipank](#), kuhu on koondatud projekti meeskonna juhised ja *case study*'d, aitamaks seatud eesmärgi ellu viia ka teistes linnades. Nendest tegevustest on juba võetud eeskuju näiteks Barcelonas, Dublinis, Milanos ja Viinis.

## Teadlikkuse parandamine on vajalik ka Eestis

Keskkonnaministeeriumi tellitud uuringu andmed kinnitavad, et eri toidutarneahela sektorite võrdluses läheb kõige rohkem toitu raisku samuti just eestlaste kodumajapidamistes. See annab mõista, et tarbimisharjumused vajavad muutmist ja ümberkujundamist ka Eestis.

Toiduraiskamisel on lisaks negatiivsetele keskkonna- ja majanduslikele mõjudele ka sotsiaalsed mõjud. Seda enam, et [värske uuringu järgi](#) elab suhtelises vaesuses 20,6% elanikkonnast. Samal ajal aga kasvab toidujäätmete kogus terves toidutarneahelas, alates põllumajandusest ning lõpetades kodudega.

Olukorra muutmiseks on Eestis alguse saanud mitmed kodanikualgatused ja ettevõtmised. Heaks näiteks on toidujagamispunktid, näiteks Laulasmaa toiduringluskapp, aga ka [Toidupank](#), kelle poolt ringlusse saadetud toiduainetest moodustas möödunud aastal 73% just päästetud toit.

Samuti on tegevust alustamas ettevõtmine FudLoop, mille eesmärk on vähendada toiduraiskamist ülejääva toidu abivajajatele suunamise kaudu. Tartu noorte loodud Fudler aga on platvorm, kus toidukohad saavad müümata jäänud toidule odavama hinna eest ostja leida.

Nimetatud algatustel on roll ka tarbija teadlikkuse tõstmises. Näiteks leiab Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskuse (SEI Tallinn) ja Toidupanga koostöös alguse saanud kampaania [“Tarbi toitu targalt”](#) kodulehelt häid nippe teadlikumaks tarbimiseks ja toidu taaskasutamiseks. Samuti on mitmeid tarbijatele suunatud nippe jagatud kahel järjestikusel aastal Keskkonnaministeeriumi kampaania [“Austa toitu jäägitult”](#) raames.

## Ükski muutus ei sünni üleöö

Inimeste tarbimisharjumuste ümberkujundamisel on oluline roll just teavituskampaaniatel, mille läbiviimiseks on erinevaid võimalusi paljudel toidutarneahela osapooltel. LIFE programm pakub suuremahuliste projektide rahastamiseks suurepäraselt platvormi, tänu millele toetatakse keskkonnaprojekte Euroopa Liidus (EL) juba pea 30

aastat.

Ka praegu on avatud taotlusvoorud ringmajanduse ja elukvaliteedi, looduse ja elurikkuse, kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise ning puhtale energiale üleminekule keskendunud projektidele. Täpsema ajakava ning tähtaegadega saab tutvuda [siin](#).

LIFE projektile saab kaasrahastust taotleda ka KIKi keskkonnaprogrammist, kus toetatakse muu hulgas keskkonnateadlikkuse, ringmajanduse ja atmosfääriõhu kaitse projekte.

Samuti on KIKil keskkonnateadlikkuse programm, mille raames leiavad toetust tegevused, mis keskenduvad säästva keskkonnakasutuse põhimõtete, looduse ja inimühiskonna seoste, looduses toimuvate protsesside ja elurikkuse tundmaõppimisele.

Ükski muutus ei sünni üleöö, kuid väikeste sammude abil on võimalik muuta maailm paremaks paigaks. Inimeste tarbimisharjumuste ümberkujundamine just seda võimaldabki, misõttu saab igaüks meist anda oma panuse.

*Artikli kirjutamist on rahastatud projektist “LIFE programmist teadlikkuse suurendamine ja projektitaotluste kvaliteedi parandamine 2”, mida rahastab Euroopa Liidu liikmesriikide keskkonnaprojektide kaasrahastamise programm LIFE.*

Märksõnad: [keskkonnaministeerium](#), [kik](#), [toidu raiskamine](#), [toidujäätmed](#), [toidupank](#)

#### SAMAL TEEMAL



**Kasvav sademete hulk põhjustab Eesti linnades paksu pahandust. Ent millised on lahendused?**



**Rimi hakkab kauplustes näitama, kui palju on nende poodides toitu annetatud**



**Eestil ja Soomel lasub vastutus lendorava säilimise eest kogu Euroopa Liidus**

[Jaga Facebookis](#)

[Saada e-kirjaga](#)

[Jaga Twitteris](#)

[Jaga LinkedInis](#)

[Kommenteeri](#)

**AwaRa  
Est** LIFE 2

Loed AwaRaEst LIFE blogi, kus tutvustame, mida LIFE programmi projektide abil Eesti looduse ja keskkonna heaks tehtud on ning mida plaanime tulevikus ellu viia.

[Vaata kõiki artikleid](#)

#### POPULAARSED LOOD

KESKKOND

**Lase romu tasuta ära viia – üle 100 000 auto pole vähemalt seitse aastat ülevaatusel käinud**

UUDIS

**Harrastuskalapüügi muudatused kaitsevad lõhet ja jõevähki**



TARGA TARBIJA BLOGI

TARGA TARBIJA BLOGI

**Õiglane kaubandus: ei ole nii, et Fairtrade märgisega tooted on kallid, vaid teised tooted on hoopis ebaõiglaselt odavad**

**10 lihtsat viisi toidu raiskamise probleemide lahendamiseks**

UUDIS

**Glasgow kliimapakt paneb aluse fossiilkütuste kasutuse vähendamisele**

ROHETEHNOLOOGIA

**Baltimaade esimesele jätkusuutlikkuse ja innovatsiooni auhinnale esitati üle 300 kandidaadi, veerand neist Eestist**

## VIIMATI LISATUD

**Toidujäätmete vähendamist takistab inimene ise. Kuidas seda parandada?**

17. november 2021 kell 10:06

**Harrastuskalapüügi muudatused kaitsevad lõhet ja jõevähki**

17. november 2021 kell 09:17

**Õiglane kaubandus: ei ole nii, et Fairtrade märgisega tooted on kallid, vaid teised tooted on hoopis ebaõiglaselt odavad**

16. november 2021 kell 16:00

**Glasgow kliimapakt paneb aluse fossiilkütuste kasutuse vähendamisele**

16. november 2021 kell 15:58

**Kas säilitame rohepöörde käigus energiasõltumatuse?**

16. november 2021 kell 15:16

**Lase romu tasuta ära viia – üle 100 000 auto pole vähemalt seitse aastat ülevaatusel käinud**

16. november 2021 kell 13:49

[Vaata kõiki artikleid](#)

SISUTURUNDUS

SISUTURUNDUS

**Minimalism käsikäes retroga: konflikt või meistriteos?**

SISUTURUNDUS

**Kuidas ka talvisel ajal hästi välja puhata?**

SISUTURUNDUS

**Jäid töötajast üleöö ilma? Mida teha, et kiiresti uus inimene leida?**

SISUTURUNDUS

**Linnamüra käib närvidele: viis head põhjust vaikusekabiini kasutamiseks**

POPULAARSED LOOD MUJAL GEENIUSES

KODU • KINNISVARA

Rubriiki toetab **Bigbank** kodulaen

**Uskumatu pakkumine: renoveeritava maja viietoaline korter on hetkel saadaval kõigest 1240 euroga**

DIGI • UUDIS

**Microsoft blokeerib programmi, mis lasi Windowsis teist otsingumootorit kasutada**

AUTO24 BLOGI

**Päeva kuulutus: ideaalne lõuend matka- või tööautoks**

TERVIS • UUDIS

**Vaata, kui paljud sinu kolleegidest on vaktsineeritud**

**Segadus Selveriga: kuller keeldus kaupa tuppa toomast**

Rubriiki toetab IIZI

**Kaks väga olulist reeglit, mida parklates liigeldes meeles pidada**

PRO TELLIJALE

**Garage48 eirab häkatoniga terviseameti soovitusi. Korraldaja: üritus on tudengitele vajalik**

PRO TELLIJALE

**Terviseamet keelas Sparta Spordiseltsi majandustegevuse  
Sparta plaanib minna kohtusse!**

ÄRA JÄÄ ILMA PÄEVA PÕNEVAMATEST LUGUDEST

**Telli Geeniusmeedia uudiskiri**

Saadame sulle igal argipäeval ülevaate olulisematest Geeniusmeedia temadest.

**geeniusmeedia**Geenius Meedia OÜ  
Ahtri 6, 10151 Tallinn  
Tel 660 9797  
[geenius@geenius.ee](mailto:geenius@geenius.ee)[Üldised kasutustingimused](#) • [Andmekaitsetingimused](#) • [Ettevõttest](#)

© Geenius Meedia OÜ, 2021.

**Portaalid**[Geenius](#)  
[Auto](#)  
[Digi](#)  
[DigiPRO](#)  
[Diktor](#)  
[Kodu](#)  
[Laser](#)  
[Mood](#)  
[Raha](#)  
[Rikas](#)  
[Rohe](#)  
[Tervis](#)  
[Äri](#)**Ajakirjad**[Autogeenius](#)  
[Autoleht](#)  
[Autoleht Ekstra](#)  
[Digi](#)  
[Miisu](#)  
[Muki](#)**Podcastid**[Algorütm](#)  
[Autotund](#)  
[Digitund](#)  
[Investoritund](#)  
[Restart](#)  
[Töötund](#)**Sotsiaalmeedia**[Facebook](#)**Kontakt**[Toimetus](#)  
[Reklaamiinfo](#)

Geeniusmeedia portaalid majutab

